# Tale i St. Olai Loge over Christian Braumann Tullin 1784

---

## Förord till den elektroniska utgåvan

Dette tale av Bernt Anker (1746-1805) er digitaliseret i marts 2009 av Nasjonalbiblioteket i Oslo og tilpasset for Projekt Runeberg i oktober 2014 av Ralph E.

Bernt ånker. Tale

i St, Olai Loge over

Chr.Br.Tullim 1784,

Kbh. 1794,TALE

I St, OLAI LOGE,

over

HERR

CHRISTIAN BRAUMANN TULLIN,

17 8 4*

VED

BERNT ANKER5

Medlem af det Kongl. Storbritannifke og Norfke. Videnikabers Selikabj

KIÖBENHAVN, 1794.Cui mens divinior, atque o s Magna fonaturum, des nominis hujus honor em.

Hor. Sat. IV. L. i. v.43.

Blandt de ftore Navne, Tom opfordre Efter-flægtens Lovtaler, er intet mere værdigt end det, hvor Hiertet föler. Den bydende Pomp af Heltens Storhed, lom fylder Öret med drabelige Handlinger, taber fig i Seclernes Flugt, naar den kloge Mand, fomvedudö-4

delige Skrifter oplyfte Forfhnden og rörte Hiertet, ikaber fig et varigt Minde i hver Tanke, man erkiendte og beundrede fra Slægt til Slægt.

Hiin doer paa Valpladfen med visnede Palmer, naar meere Blod, flere gyfelige Optrin forkynde nye Tyranners Vælde i den fukkende Vraae. Denne trykkes til den er* kiendtlige Barm, hvor Dyd og Venfkab og Mennefkekierlighed og lutter fali'ge Fölelfer gnidrede fra Skribentens elektrifke Ild. Saadan er Æren, fom fölger de elfkværdige og velgiörende Dyder, og Talenterne der ind-blæfte dem. Saadan er dens, hvoraf hores Crienlyd i Dag i St. Olai Tempel, Racine og Fenelon, liger Seinens Svane, var blandt Mændene af Kundikab hvad Henric den Fier-de blandt Kongerne — Christian Brau-mann Tullin var blandt Nordens Skialdre hvad hiin Fridrik blandt Odins Konge-Ær. Hans Hæclersminde er en Skar, vores Kier-lighed til ham bevarede, og Taleren, hvo han er, overvældes af deres FÖlelfe, fom horer ham. Fremmed havde Tullins op-lyfte Siæl været i hiin Barbariets og Uvidenheds Alder, hvor alt Fortrin var helliget Magten, fom undertrykker, og den lurende Lift, fom bedrager. Dine Gaver havde va> ret begravne eller miskiendte, men Tilfældet fatte Dig i Lyfets Alder, da Nordens Au-

relius flyrede Scandinaviens Folk, og For-ilandens Lys frembrod ved Vink fra Tronen. Et Selfkab, nidkier for de (kiönne Videm'lca-bersUdbredelfe, opglöeae en ædel Kappen hos Nordens Aander. Vandalens Titus, fom vilde fremlokke de fkiulte Fortienefter, og vi fe Verden, at Folkets Höide diger med Regen-tens Siæl, lagde allevegne Sæd til de blom-ftrende Mefterflykker i Forftandens og Kun-ftens Rige, vor Samtid beundrer; hidtil indhyllede et urenfet Sprog Tankeflugten i pro-faifk Mathed} og låve galli/ke Ord befmit-tede allevegne Hexametrens höitidelige Velklang. Wadskiær blev kronet, fom Danmarks Pindar, og Tullins og Nordahl Bruuns og Bulls Fædreland havde ingen harmonifk Gienlyd hort fra fine himmelhöie Alper; hvad Under da, at Germaniens Klop-itock henrev det uvante Ore til Epopeens Pomp, da han fang i fvulftig Ideal:

Der fundigen Menfchen Erlöfung

Die der Mefziss auf Erden in feiner Menfch-

hcit vollendet!

og dog giorde Iliaden fordum mindre Opfigt i Athenens Lycæo end Meßiaden i hine Magnaters Forkamre. Hvad Under, at Maida.7

gens harmonifke Digt maatte miskiendes der, hvor Sproget var foragtet, og Germanidc Mand, i fin Nordifchen Auffeher, var den Danfke LitteratursDommer. Der hvor Dof-res R a c i n e hörte fit Longinfke Træk:

Her flöi min Siæl i dette Nu Med -hellig Ild i hver ca Evne.

fendt tilbage med barbarifk Dragt:

Hier flog meine Seele in diefem Nun Mit einem heiligen Feuer in jedetn Gefilde

umher.

Saa fvarede den hvinende Boras fra Æoli Hule den viftende Zephyr, naar Daphne fegner ved Lilien, medens Lerkens Triller og Nattergalens Suk dyffe Nymphen i falig Slummer.

. i

I V

Tullin var den förfte, fom kjendte Sprogets Skiönhed, og befad den Viden-fkab, at vælge de paffeligfte Ord, uden hvil-s

ken ingen er Skribent, end mindre Digter* Hans Udtryk er immer faa lykkeligt fom naturligt, at Læferen neppe kan finde noget andet. Hans Tale er faadan, at intet kan om-fættes, tilfoies elles fratages. Det er et Heelt, fom fynes evigt. Hans Tanker ere klare og majeftætifke. Sand Pathos herfker allevegne. Intet vilde være vanfkeligere end at omgiore et af Tüllins Vers, intet lettere end at lære dem. Hans Billeder ere fom Homers og Virgils, hans Kundfkab om Naturen og det mennefkelige Hierte fom Pope's, hans fkabende Aand fom Miltons, hans andagtsfulde Pen fom Youngs, og hans ftrænge Rythmus fom Horatii og Boileaus. Alt hvad difle ftore Aander kunde frembringe, er famlet i Digtet om Söefar-ten. Med (amme Henrykkelfe blev det lælt i hiint lærde Selfkab, fom Vaticanens Lo-9

coon befkuet i Charlottenborgs Sal, da vore Palladier og Phidier, Raphaeler og Titianer kom med Kunftens Underværker fra Tiberens Bredder. Ecnhed var Dommen, Tom kronede det, og Medbeilerens Digt tiente blot, fom Skyggen ved Lyfet, for at dove de alt for ftærke Straalers Virkning. Skildrede Æneidens udödelige Forfatter mere heldig Elementernes gyfeüge Opror, fom forftyr-rede Æneæ Skibe, end Nordens Skiald den rædfelfulde Nat, naar Jord og Hav forvandles til Chaos, himmelhöie Bölgers fkummige Top nedflyrte i Havets Afgrund, og Himlene flaaer Slag i Slag med tændte Torden, kiler. — NyeKrandfe flettede Melpomene om Din Iffe, da Priisfkriftet om Skabningens Ypperlighed flod fra Din uudtömmelige Aare. Ikke nogle faa glimrende Træk, ikke nogle

v

enkelte feraphiike Sving, ikke öieblikligeIO

Skud fra en fyrig Aand udgiöre dette Værkç Fortienefter, men et Heelt ordnet og fam-menkiedet, fom Skabnings værket, Du befang, vifer den ftærke Digters ftadige Flugt fra B ay les Tvivl til Newtons Lys, fra Ephemeron til Leviathan, fra Mid til Aand, fra Dievel til Gud. Var Dit Liv çn Hæder for min Fædre-Ståt, blev Dine Værker en Skole for Nordens Mufer. Evald og Nordahl Bruun, Bull og Fa{tin g, Friman og Weffel, Meyer og Stockfleth dannede Du til Fædrelandets Ære, de frembragte Mefterftykker ved at plukke paa Helicon af Dine Palmer, og Du efterlader Din Eftertid den Knude at oplofe, om Du var ftörre i Dine egne Værker, endidiffe, Du avlede. Aldrig var Du vittig paa Dydens og Religionens Bekoftning. Nei! hver Tanke bær Præg af hellig Ærefrygt for den Gud^11

dom, fom befiælte Din Sang: hver Tanke var Lafternes fvorne Fiende, Dydens Tempel, et Suk for Mennefkeligheden til Alfaders Trone. Naar hine Aander bygge fig et Navn ved at kildre Sandfen og dove Siæ-lens Fölelfer for Tanken om fit evige Ud-fpring, oplyfes man i hver af Dine Linier om Stövets Afmagt, Dydens Skiönhed, Qn-fkernes Forfængelighed, og Evighedens fik-kre Havn. Du tröfter og lærer, Du henriver og opbygger. Den Laftefulde forlader Dine hellige Sange med alvorligt Forfæt at forbedre fit Levnet. Den Retikafne ftyrkes i fin Troe og fit Haab.

Dit Liv var den Sædelære, Du /kildrede; og den höie Aand, fom med prothe-iike Straaler giennemtrænkte hele Skabnings-værket, nedlod fig med lige Fyrighed tilmecanifke Forretninger, for at kunne være til, uden Byrde for andre, til Lykke for fin Familie, til Gavn for Selfkabet.

Geniet dannes ikke, men födes. Med Kiempefkridt giennemvandrer det de menne-fkelige Kund/kabers Kreds, og haftig er Manden af Kraft og Aand, alt hvad han forefætter fig at være, Derfor laae man Tullin lige ftor, enten Logarithmifke Beregninger fkal afpaffe de uendelige Afgifts Forholde i Statens Told-Indtægter, eller Themis fkal lyle for Dig med fin Fakkel igiennem Lovenes Labyrinther, eller Vulcan dyrkes forat

i

yde Skat af fit Rige til Din Families Underholdning *). O! hvorfor fkal difife faa ftore Aander, fom Secler arbeide paa at frem-

*) Han var Told- Infpectcur, Raadmand og Eier af et Spigervark.bringe, ikke leve for at tænke, uden at tænke for at leve; men faadan er Mennefkelig-hedens Skiebne, at Ho mer us og Milton, Socrates og Galilæi döe af Hunger, og Gift og Lænker.

I et Tempel, hvor Dyd og Venfkab og Samdrægtighed have knyttet et uoplöfeligt Baand, helliges min Tale den Tullin, vi neften alle kiendte. Hans ædle Hi erte, hans venlige Omgang, hans oplyfteForjftand, hans fieldne Gaver, hans jævne Lune i en ved ^pendte Kræfter fvag og udpinet Krop, var i hine muntre Ungdomsdage vores Vellyd: og Glæde, vores Beundring og Mynfter. Hvert Öie, jegfkuerher, forklarer Hiertat, fom föler, og bær Vidne om Dit Værd, og naar vi hædre Sonnen med det hellige Broder-Navn, hyldes Faderen.14

Velkommen da til os5 Du enefte Son af en udodelig Fader. Ofre her erkiendtlige Taare ved Din Faders cherubilke Aand, fom fvæverom os i Templet, og bliv ved igiennem Flid, og rene Sæder, ftadigt Adfærd og klogt Forhold at löbe heldig paa Mufernes Bane, faa finder Staten i Dig en nyttig Borger, Din Familie en tryg StÖtte, og vi en værdig Broder, faa Ikal Din Faders Navn være ulvigelig Adkomft til Din Lykke og Din Hæder; faa fkalDu læfe med himmelflcFryd paa Din Faders Stötte: r e f u r r e x it.